

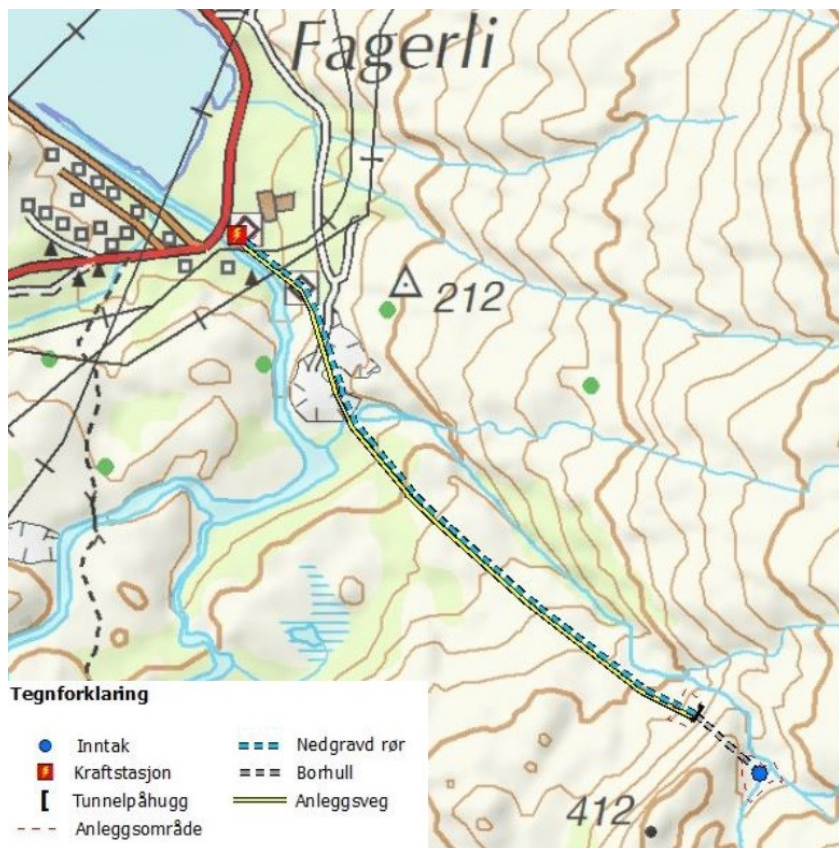
Vedlegg 7: Valffarjohka kraftverk

Bakgrunn

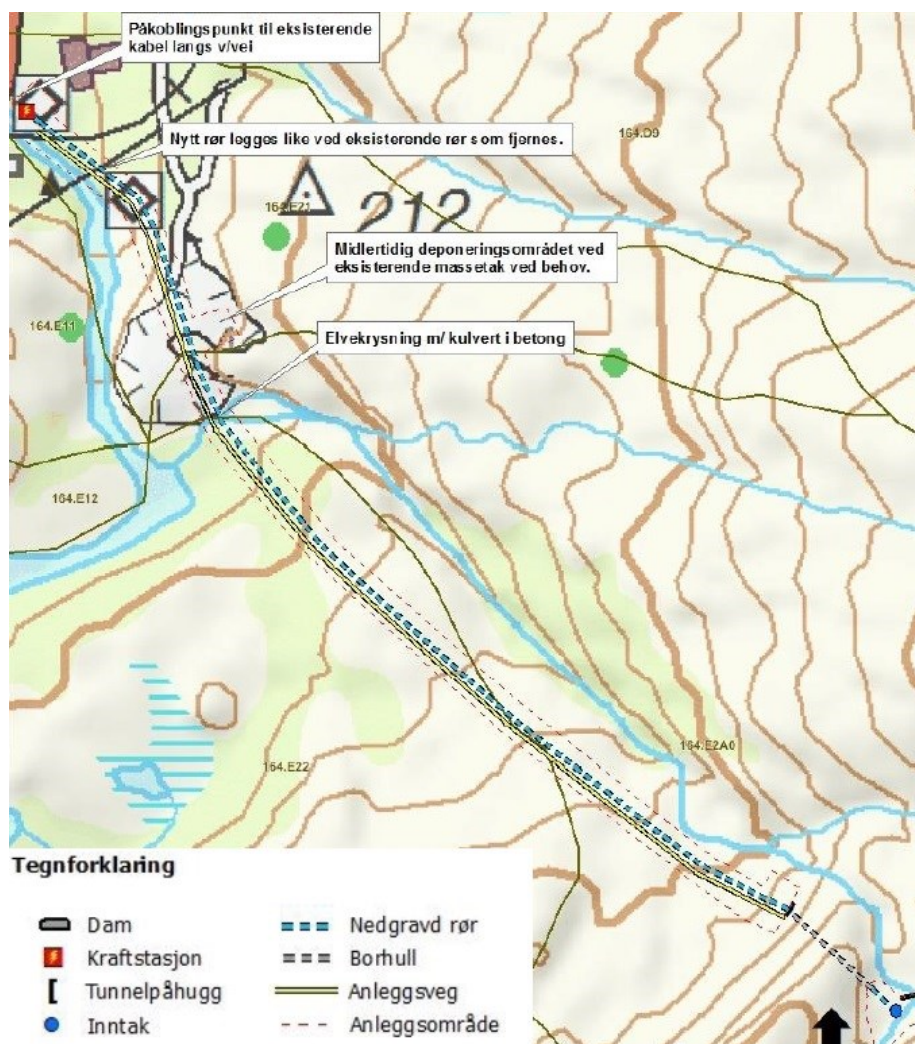
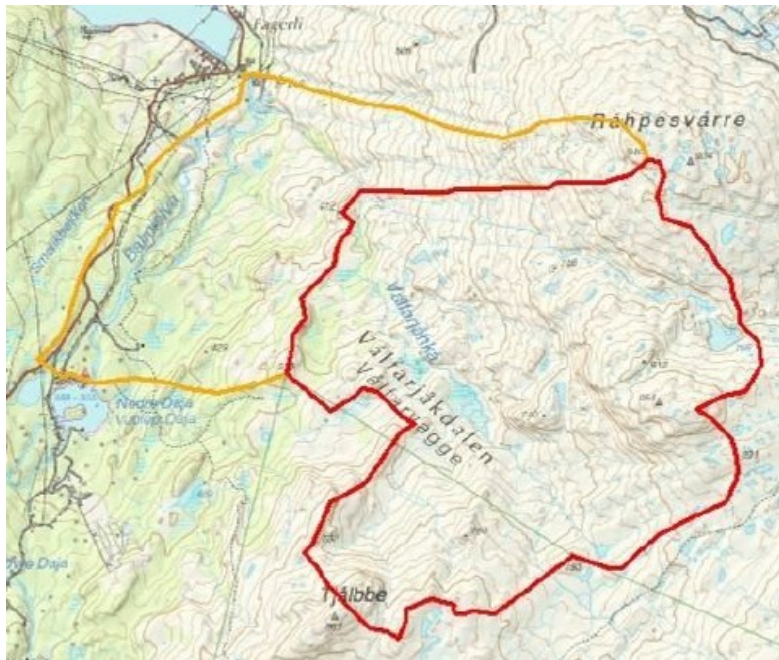
Suliskraft AS søker om konsesjon for bygging av Valffarjohka kraftverk i Sulitjelmadalén, ca. 35 km øst/sørøst for Fauske, jf. figur 1. Kraftverket vil utnytte et fall på 235 m og vil produsere 3,9 GWh per år, jf. figur 2. Nedbørsfeltet består hovedsakelig av snaufjell og strekker seg fra opp 370 moh. til 954 moh., jf. figur 3. Planlagt minstevannføring er 80 l/s i sommersesongen og 20 l/s i vintersesongen. Vannvei planlegges som en kombinasjon av borehull, nedgravd rørgate og evt. rør i dagen, jf. figur 4. Kraftstasjonen vil legges i en eksisterende bygning fra en nedlagt kraftstasjon. Adkomst til kraftstasjonen vil skje på eksisterende vei og det er bare behov for å bygge 3-4 m med permanent vei. Det er ikke planlagt vei til inntaket og adkomst vil skje via rørgaten fra det nedlagte kraftverket. Produsert energi kobles til eksisterende nett via en jordkabel på 10-20 m.

Figur 1 Oversiktskart (fra konsesjonssøknad)

Figur 2 Detaljkart over planlagt kraftverk (fra konsesjonssøknad)

Tabell 1 Hoveddata for Valffarjohka kraftverk (fra konsesjonssøknad).

Produksjon:		
Installert effekt	(MW)	1,5
Årlig produksjon	(GWh)	3,9
Vinterproduksjon	(GWh)	1,0
Sommerproduksjon	(GWh)	2,9
Økonomi:		
Kostnad	(MNOK)	21,4
Utbyggingspris	(Kr/kWh)	5,5
Vanndata:		
Middelvannføring	(l/s)	380
Alminnelig lavvannføring	(l/s)	20
5-persentil sommer	(l/s)	80
5-persentil vinter	(l/s)	20
Planlagt minstevannføring – sommer	(l/s)	80
Planlagt minstevannføring – vinter	(l/s)	20
Kraftverk:		
Inntak	(moh.)	370
Avløp	(moh.)	135
Berørt elvestrekning	(m)	1600
Inntaksdam høyde	(m)	2,5
Inntaksdam lengde	(m)	15
Vannvei (rør i grøft skjæring)	(m)	30
Vannvei (borehull)	(m)	130
Vannvei (nedgravd rør)	(m)	1260
Massedeponi	(daa)	0
Ny vei	(m)	3-4
Kraftstasjon	(m ²)	Eksisterende bygg
Nettilknytning (jordkabel)	(m)	10-20
Arealbruk		
Samlet midlertidig arealbruk	(daa)	29
Samlet permanent arealbruk	(daa)	9,5

Alternative utbyggingsløsninger

Tiltakshaver har vurdert følgende alternativ utbyggingsløsning:

1. Dam plassert i et juv om lag 40 m øst for foreslått påhugg til borehull
  - Alternativ 1 ble forkastet på grunn av konsekvensene tiltaket ville fått for landskapet og miljøet.

Problemstilling

Tabell 2 Virkninger for miljø, naturressurser og samfunn (fra konsesjonssøknad).

Tema	Beskrivelse	Verdi	Konsekvens
Positive samfunns-virkninger av tiltaket	Utbygningen vil føre til kommunale inntekter i form av eiendomsskatt. En utbygging av Valffarjohka kraftverk vil også kunne føre til ringvirkninger i forbindelse med økt salg av varer og tjenester i Fauske og nærliggende kommuner.		Liten positiv
Verneområder	Vassdrag inngår ikke i verneplan for vassdrag, og tiltaket vil heller ikke berøre andre verneområder.		
Rødlistede arter	Av rødlistede arter er det registrert grannsildre (NT*) innenfor bekkekløftslokaliteten, og hvitkurle innenfor lokaliteten av kalkrike områder (NT). Artskart viser også bergand (VU*) og fiskemåke (NT) i Fagerliområdet, og jerv (EN*) er sannsynlig i øvre deler av tiltaksområdet, selv om det ikke er noen kjent hilokalitet her.	Middels	Ubetydelig
Naturtyper	Det er registrert to lokaliteter av prioriterte naturtyper i influensområdet. Disse er bekkekløft og bergvegg i Valffarjohka, og kalkrike områder i fjellet rett nedstrøms planlagt inntak. (...) Verdien vurderes som viktig – B. (...) Ingen av de påviste artene eller vegetasjonstypene er betinget av vannføringen i Valffarjohka.	Middels	Liten negativ
Vannmiljø	Det er ikke kjent om det er ørret i Valffarjohka, men forholdene med mye berg og tidvis lave vannføringer er begrensende på produksjonen av fisk og bunndyr. Foreliggende opplysninger tyder på at det er lite tilgjengelig gyteareal i bekkene rundt Langvatnet i forhold til innsjøarealet. Dette øker verdien av arealet som finnes.	Liten til middels	Liten til middels negativ
Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)	Området er påvirket av en rekke inngrep, herunder er øvre del av Valffarjohkas nedbørfelt tidligere fraført. Valffarjohka kraftverk vil derfor ikke påvirke inngrepsfrie naturområder ved tap eller omklassifisering.	Liten	Ubetydelig
Landskap, fjordlandskap og fosser	Landskapet i øvre del av influensområdet har middels kvaliteter. Fossen i Valffarjohka er synlig i et større landskapsrom, men er liten og av begrenset verdi for opplevelsen av landskapet. Vesentlige tyngre tekniske inngrep som fraføringen fra Balmielva og Valffarjohka, samt et område som er utfyllt, gruveanlegg, reguleringen av Langvatnet og veger i nedre del, trekker imidlertid verdien ned. Fossen i Balmielva ved det gamle smelteverksområdet er eksponert, og under tilstrekkelige vannføringer et landskapselement av en viss verdi. Denne er imidlertid vesentlig redusert etter tidligere fraføring fra Balmielva.	Liten til middels	Liten til middels negativ
Reindrift	Tiltaksområdet ligger innenfor Balvatn reinbeitedistrikt. Området er iht. kartene fra Reindriftsforvaltningen vårbeite II og høstvinterbeite I (øvre del) og II (nedre del), øvre del også sommerbeite og høstbeite II. Balvatn reinbeitedistrikt framhever at området er viktig pga. at det ikke er hytter her og blir tidlig bart, og opplyser at området til dels også er vinterbeiteområde. Det går en viktig flyttlei som krysser vassdraget høyere oppe i nedbørfeltet (utenfor influensområdet). Det går flere trekkleier inn mot Valffarjohka fra begge sider innenfor tiltaksområdet.	Middels til stor	Middels negativ i anleggsfasen og ubetydelig i driftsfasen

Kulturminner og kulturmiljø	<i>Søk i Riksantikvarens database over fredete kulturminner og kulturmiljøer i Norge, Askeladden, viser at det ikke er registrert kjente, automatisk fredete eller vedtaksfredete kulturminner eller kulturmiljøer i influensområdet til Valfarjohka kraftverk. Nordland fylkeskommune og Sametinget er kontaktet, og opplyser i en foreløpig vurdering at det er liten sannsynlighet for konflikt med ikke-synlige kulturminner i området. ... I det samme området ligger kraftstasjonen til det nedlagte Fagerli kraftverk bygd i 1893. Dette er registrert i SEFRAK. Kraftverksbygningen er i dag forfallen, og eies av Salten museum. Nedre del av rørgata ligger eksponert i rusten i dagen. Området er ikke vernet, men har utvilsomt verdi som kulturmiljø. SulisKraft vil med utbygging av Valfarjohka kraftverk som et «museumskraftverk» i gamle Fagerli kraftstasjon bidra til å ta vare på og vise fram denne historien.</i>	Middels	Liten til middels positiv
Bruker-interesser	<i>Området Fagerli (Geithola) langs Balmielva ved samløpet med Valfarjohka er av Salten Friluftsråd registrert som friluftsområde med A-verdi. Området er registrert som et svært viktig turområde med høy bruksfrekvens, og brukes også av skolen i Sulitjelma. Det er tilrettelagt med gapahuk, samt sti gjennom området. Området for øvrig er i bruk i forbindelse med jakt og bærplukking, og Balmielva nedstrøms vegbrua (og planlagt utløp fra kraftstasjon) også til fiske.</i>		Liten til middels negativ

* CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak

- Steinstøv og sprengstoffer vil ikke slippes til i vassdraget i sårbare perioder
- Ved høy vannføring bør bruk av siltgardiner vurderes for å verne om gyteområder i Balmielva.
- Minstevannføring på 80 l/s i sommerhalvåret og 20 l/s i vinterhalvåret
- Man vil forsøke å unngå store fyllinger og skjæringer i terrenget ved bygging av dam/inntak, kraftverk og adkomstveier. Det vil også søkes å minimalisere hogsten
- Mest mulig av vegetasjonen ved tiltaksområdet skal beholdes
- Tilrettelegging for en naturlig revegetering med stedegen vegetasjon
- Olje og annet drivstoff skal lagres forsvarlig, med mulighet for oppsamling ved lekkasje. Materiale for oppsamling av olje og drivstoff skal være tilstede og avfall skal transporteres bort etter anleggsfasen

Andre sentrale opplysninger

Kulturminnefaglig vurdering fra Nordland fylkeskommune

Det nye aggregatet er tenkt plassert i stasjonsbygget i den nedlagte Fagerli kraftstasjon fra 1893. Nedre del av rørgata, som ligger i dagen, ønskes skiftet ut.

Sulitjelma gruver var i drift i perioden 1887-1991 og var Norges største bergverk i industriell tid, regnet i antall nedlagte årsverk. Fagerli kraftstasjon (1893-1958) med rester av rørgate og ventilhus er viktige elementer i et teknisk industrielt kulturmiljø av stor regional verdi og har siden 2003 vært forvaltet av Nordlandsmuseet. Av konsesjonssøknaden framgår det at søker ønsker et «museumskraftverk» i samarbeid med Nordlandsmuseet. I museets høringsuttalelse

heter det: «*Nordlandsmuseet vil presisere at det ikke er inngått slike avtaler, eller skriftlige planer, og det har ikke vært gjennomført innledende dialog, eller drøftinger, om mulig samarbeid med oss. Det er kun gjennom høringsdokumentene at saken er gjort kjent for oss.*»

Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen)

Tiltaket ligger i et område som ikke er omfattet av en vedtatt regional forvaltningsplan i henhold til Forskrift for rammer for vannforvaltningen (vannforskriften). Det er derfor ikke vedtatt miljømål for de aktuelle vannforekomstene. Fylkeskommunen ber NVE om å innhente informasjon om karakteriseringen for de vannforekomstene som berøres av tiltaket. Denne informasjonen finnes på www.vann-nett.no/saksbehandler. Det er videre viktig at NVE gjør en vurdering av tiltaket mot § 12 i vannforskriften.

Tema i regional plan om små vannkraftverk som ikke er omtalt i konsesjonssøknaden

I *Regional plan om små vannkraftverk i Nordland*, er tiltaksområdet del av et større område karakterisert som fjordlandskap av liten verdi.

Vurderinger

Fylkesrådet viser til tabell 3 hvor tiltakets konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier er vurdert opp mot småkraftplanens kapittel 2. Fargekodingen forutsetter i noen tilfeller at avbøtende tiltak iverksettes for å opprettholde viktige miljøverdier. I tabell 3 er også tiltakets positive samfunnsvirkninger vurdert.

Tabell 3 Fylkesrådets vurdering av Valffarjohka kraftverks konsekvenser

Tema	Verdi	Konflikt	Vurdering av aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Naturmangfold	Middels	Liten	<i>B2. Man skal være svært restriktiv med å gi tillatelse til tiltak dersom det er fare for at rødlistede arter i kategorien nær truet (NT) blir skadelidende.</i> <u>Avbøtende tiltak kan hindre konflikt:</u> Unngå inngrep i områder med registrerte rødlistearter <i>B5. Ved registrerte bekkekløfter av middels verdi skal en være svært restriktiv med å tillate utbygging.</i> <u>Avbøtende tiltak kan hindre konflikt:</u> Unngå inngrep i naturtypen. Tilstrekkelig minstevannføring. <i>B13. For øvrige aktuelle naturtyper som er sårbare for endret vannføring og er gitt stor eller middels verdi, skal en være svært restriktiv med å tillate utbygging.</i> <u>Avbøtende tiltak kan hindre konflikt:</u> Unngå inngrep i naturtypen. Tilstrekkelig minstevannføring.
Fisk og fiske	Liten/ middels	Liten/ middels	<i>D7. I gyte- og oppvekstområder for innlandsfisk skal man være restriktiv med å tillate utbygginger.</i>
Landskap	Liten/ middels	Liten/ middels	<i>G4. I fjordlandskap med middels og liten verdi skal man være varsomme med å tillate utbygging.</i>
Reindrift	Middels/ stor	Middels	<i>E3. I områder for reindrift av stor verdi skal man være restriktive med å tillate utbygging av små vannkraftverk.</i>

Friluftsliv	Stor	Liten/ middels	<i>I2. I områder med stor verdi for friluftsliv, skal man være restriktive med å tillate utbygging.</i>
Kulturminner og kulturmiljø	Stor	Middels	<i>H1. Man skal være svært restriktiv med å tillate små vannkraftverk hvor kraftverket eller sekundæringrep er i konflikt med eller kan virke utilbørlig skjemmende på kulturminner eller kulturmiljø av stor verdi.</i> <u>Avbøtende tiltak som kan hindre konflikt:</u> Det er en forutsetning for en eventuell bygging av Valffarjohka kraftverk at det skjer i nært samarbeid med Nordlandsmuseet, som i dag forvalter det gamle stasjonsbygget der aggregatet er tenkt plassert.
Andre tematiske retningslinjer i småkraftplanen	Ingen/ liten	Ingen/ liten	Ingen aktuelle retningslinjer.
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier	Middels/ stor	Liten/ middels	Valffarjohka kraftverk tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: <i>Prioriterte med betingelser</i> For dette prioriteringsnivået kan utbygging tillates dersom avbøtende tiltak bidrar til at miljøverdiene ikke reduseres i vesentlig grad, og at det er dokumentert at utbyggingen er samfunnsnyttig.
Vurdering av positive samfunnsvirkninger			
Positive samfunns-virkninger	Fylkesrådet vurderer at Valffarjohka kraftverk har liten samfunnsnytte. Valffarjohka kraftverk vil bidra med ny fornybar energi tilsvarende 3,9 GWh. Valffarjohka kraftverk vil i stor grad benytte seg av eksisterende infrastruktur. Småkraftplanens overordnede strategi nr. 6 slår fast at: <i>Utbygginger hvor det er et begrenset behov for etablering av ny og større infrastruktur, hvor kraftverk kan samlokaliseres med andre eksisterende inngrep, og om mulig benytte felles sekundæringrep som veier, kraftlinjer etc., skal prioriteres.</i>		
Konklusjon			
Fylkesrådet vil anbefale NVE å gi tillatelse til Valffarjohka kraftverk. Fylkesrådet forutsetter at en eventuell bygging av kraftverket skjer i nært samarbeid med Nordlandsmuseet, som i dag forvalter det gamle stasjonsbygget der aggregatet er tenkt plassert. Fylkesrådet forutsetter også at avbøtende tiltak kan hindre at rødlistearter og viktige naturtyper blir skadelidende.			